

EXTERN KVALITETSGRANSKNING av specialiseringstjänstgöring

Barn- och ungdomspsykiatri
Specialitet

2020-11-26 – 2020-11-27
Datum

Trollhättan
Ort

Mia Törnqvist och Beatrice Pontén
Inspektörer

Styrkor

- Engagerad arbetande läkargrupp med höga ambitioner för sina ST-läkare
- God tillgänglighet till handledning
- God möjlighet till teoretisk utbildning
- Mycket bra skriftlig introduktion för nya BUP-medarbetare i form av "Klokbok ny på BUP"
- Täta läkarmöten
- Senior kollega som handleder

Svagheter

- Antalet specialister är för få. De räcker inte till för såväl kliniska uppgifter samt att upprätthålla tjänst som läkarchef och som studierektor.
- Huvudhandledningen har för lite innehåll av att följa utvecklingen av ST-läkare till specialist.
- Utbildningsplanen beskriver för lite de olika förutsättningar som ST-läkarna har och därmed vilken utbildning som behövs.
- Verksamhetschefen eller motsvarande dokumenterar inte kontinuerligt bedömningen av ST-läkarnas kompetens.

Förbättringspotential

- Upprätta en skriftlig uppdragsbeskrivning för studierektor.
- Mer huvudhandledning inriktad på läkarrollen. Det kan behövas mer aktuell utbildning av huvudhandledarna.
- Fler specialister behövs!
- Utarbeta plan för formell bedömning av ST-läkarnas kompetens.

STRUKTUR

A Verksamheten

BUP-kliniken inom NU-sjukvården är en del av Västra Götalandsregionen. Kliniken har ca 150 anställda på 12 olika enheter. Det finns en avdelning med 6 platser samt NP-team, småbarnsteam, ätstörningsenhet, mellanvårdsteam och 6 öppenvårdsmottagningar. Läkarna är organiserade i en egen enhet. Planer finns för att centralisera till två stora centra. Upptagningsområdet består av 56000 barn och ungdomar i 14 kommuner. Det finns 4 överläkare varav en arbetar som chefsöverläkare, medicinskt ansvarig läkare och enhetschef och en är ansvarig studierektor. Dessa uppdrag innebär en hel del administrativt arbete för dessa 2 överläkare. Det finns även 3 st hyrläkare som arbetar i olika tjänstgöringsgrad. Det finns 4 ST-läkare, varav 3 är i början av sin ST och en blivande dubbelspecialist som blir klar 2021. ST-läkarna kan göra större delen av sin utbildning inom kliniken. För vidareutbildning inom könsdysfori och eventuellt ätstörning kan randning på Lundströmsmottagningen i Alingsås och ätstörningsenheten i Göteborg erbjudas. Alla akuta ärenden 8.00-16.00 bedöms på BUPs akutmottagning som ligger vid BUPs avdelning på NÄL. Dygnet runt och alla dagar i veckan finns jourhavande specialistläkare i tjänst. Vissa nätter från 16.45 till 8.00 och de flesta helgdagar finns det även en ST-läkare som är mellanjour. Kvällar och helger kan de mobila psykiatriska akutteamen som tillhör VUP utnyttjas som en resurs för patienter som inte bedöms behöva inläggning, men där oro finns. Alla ST-läkare ingår i jourlinjer. 25% av bakjouren täcks av specialistläkare från BUP-Skövde, som också nyttjar slutenvården.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- ☒ Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska genomföras finns.
- ☒ Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska utvärderas finns.
- ☒ Tjänstgöringen är tillräckligt allsidig.

Gradering

- ☒ A. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

B Medarbetarstab och interna kompetenser

Det finns totalt ca 150 anställda. Inom kliniken finns förutom läkare även psykologer, kuratorer, sjuksköterskor, skötare, specialpedagoger, dietist, arbetsterapeut och fysioterapeut. En överläkare är disputerad och flera specialister är dubbelspecialister i pediatrik, vuxenpsykiatri eller allmänmedicin. Två läkare utan svensk läkarlegitimation arbetar som läkarassistenter och en läkare från annat land arbetar som underläkare. Randande ST-läkare från BUM, VUP och allmänmedicin arbetar av och till på kliniken. Det finns även tre specialistpsykologtjänster på kliniken. Två ST-läkare är sedan tidigare specialister i allmänmedicin. Alla ST-läkare har gått sin grundutbildning i annat land och har inte gjort AT.

Föreskrift

- ☒ Samtliga huvudansvariga ST-handledare har specialistkompetens i avsedd specialitet.
- ☒ Samtliga huvudansvariga ST-handledare har genomgått handledarutbildning.
- ☒ Tillgång till specialistkompetent studierektor med handledarutbildning finns.
- ☒ Tillräckligt många läkare med relevant specialitet och kompetens finns för att alla ST ska få adekvat handledning.
- ☒ Tillräckligt många läkare och andra medarbetare med relevant kompetens finns för att instruktioner ska kunna ges.

Allmänna råd

- ☒ Studierektorn har relevant specialistkompetens.

Kvalitetsindikator

- ☒ Generella skriftliga instruktioner för ST-handledning finns.
- ☒ Regelbundna handledarträffar för ST-handledarna finns.
- ☐ Skriftlig uppdragsbeskrivning för SR finns.

Gradering

- ☒ A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- ☐ B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- ☐ C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

C Lokaler och utrustning

Granskningen genomfördes digitalt. Kontroll av lokaler och utrustning gjordes med hjälp av filmklipp, bilder och/eller videosamtal.

Vi har på grund av rådande omständigheter med Covid-19 inte kunnat inspektera på plats. Lokaler och utrustning har beskrivits för oss. Det finns olika förutsättningar på de olika mottagningarna. Vissa mottagningar är så trångbodda att ST-läkarna ibland måste byta rum från dag till dag. Undersökningsrum och samtalsrum finns med adekvat utrustning. Eftersom jourverksamheten bedrivs med beredskapsjour har man inte velat inrätta jourrum. Det erbjuds istället hotell för långväga jourläkare.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- ☒ Adekvat utrustning för diagnostik, utredning och behandling finns.

Kvalitetsindikator

- ☒ ST-läkarna har tillgång till funktionell arbetsplats.
- ☒ Tillgång till IT-baserade kliniska beslutsstöd, sökbar vetenskaplig databas, stöd från bibliotek eller FoU-enhet finns.

Gradering

- ☒ A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- ☐ B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

PROCESS

D Tjänstgöringens uppläggning

Tre av fyra ST-läkare är på sitt första år av ST. Utbildningsplan finns för samtliga ST-läkare. Större delen av utbildningen kan ske inom kliniken. Randningar på BUM och VUP kan göras inom NU-sjukvården. ST-läkarna har möjlighet att välja mer specialiserade placeringar inom regionen. Alla ST-läkare ingår i jourlinjen. Kliniken är utbildningsvänlig och mån om sina ST-läkare. Alla ST-läkare får åka på de utbildningar de vill och kan utnyttja sin avsatta inläsningstid. Alla specialister är huvudhandledare för var sin ST-läkare. Kliniken är generös med utbildning i svenska språket inom ramen för ST. Introduktionsprogram finns på kliniken. En mycket informativ "Klok-bok" för alla nyanställda på BUP har skapats. Den är en god introduktion också för nya läkare.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- ☒ Det finns skriftliga riktlinjer för hur målbeskrivningen ska uttolkas samt styrande dokument för tjänstgöringens upplägg.
- ☒ Jourtjänstgöring/beredskap uppfyller kraven i målbeskrivningen.

Föreskrift

- ☒ Alla ST-läkare har individuellt utbildningsprogram som utgår från kraven i målbeskrivningen.
- ☒ Det individuella utbildningsprogrammet följs regelbundet upp och revideras vid behov i samråd med SR, HL och ST-läkaren.

Allmänna råd

- ☒ SR bör utgöra en organisatorisk stödfunktion till verksamhetschef, handledare och ST-läkare.
- ☒ SR bör medverka till utarbetning av ST-läkarnas introduktionsprogram.
- ☒ SR bör ta del av verksamhetschefens och handledarens bedömning av ST-läkaren.

Kvalitetsindikator

- ☒ Alla ST-läkare får introduktion till tjänstgöringen.
- ☐ Tillgång till individuella utbildningsprogram och handledning för de leg läkare utan specialistkompetens som arbetar vid enheten med siktet inställt på ST finns.
- ☒ Alla ST-läkare har lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter att uppnå målen i mål-beskrivningen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Gradering

- ☒ A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- ☐ B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- ☐ C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

E Handledning och uppföljning

Alla ST-läkare har en egen handledare som gått handledarutbildning. Det finns goda möjligheter till klinisk handledning. Handledarna är mycket tillgängliga för frågor. Vi uppfattar att klinisk handledning upptar en större andel av handledningen på bekostnad av processhandledning av exempelvis läkarrollen. ST-läkarna bedöms ffa med Sit-In och specialistkollegium. Studierektorn har handledarträffar ca en gång per år. Verksamhetschefen eller motsvarande dokumenterar inte kontinuerligt bedömningarna av ST-läkarna.

Föreskrift

- ☒ Handledningen utgår från det individuella utbildningsprogrammet.
- ☒ Det finns en utsedd huvudansvarig handledare för varje ST.
- ☒ ST-läkaren har tillgång till handledare under varje utbildningsperiod.
- ☒ Fortlöpande bedömning av ST-läkarens kompetensutveckling utifrån målbeskrivningen och utbildningsprogrammet görs under hela ST.
- ☒ Kontinuerlig bedömning utförs av verksamhetschef (motsvarande) och huvudsaklig handledare.
- ☐ Verksamhetschef (motsvarande) ansvarar för att den kontinuerliga bedömningen dokumenteras.

Allmänna råd

- ☒ ST-läkaren bör, utöver handledning, få fortlöpande instruktioner.
- ☒ Handledningen är inplanerad i ordinarie tjänstgöringsschema.
- ☒ Den huvudansvariga handledaren tjänstgör där ST-läkaren huvudsakligen genomför sin specialiseringstjänstgöring.
- ☒ Handledarutbildningen bör omfatta handledning, pedagogik, metoder för bedömning, kommunikation och etik.
- ☒ Den fortlöpande bedömningen görs med på förhand kända och överenskomna metoder.
- ☒ Påvisade brister i ST-läkarens kompetens leder till en åtgärdsplan.
- ☒ Verksamhetschefen eller motsvarande håller regelbundna utvecklingssamtal med ST-läkarna.

Kvalitetsindikator

- ☒ ST-läkarnas sidoutbildning följs upp.
- ☒ Varje enhet har en plan för hur ST-läkare som riskerar hamna i svårighet för att uppnå enskilda delmål, sin professionella utveckling generellt eller av personliga skäl, ska kunna hjälpas.

Gradering

- ☐ A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- ☐ B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- ☐ C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- ☒ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

F Teoretisk utbildning

Internutbildning för läkarna hålls en till två gånger per månad i samband med läkarmöten, dit även läkarna från Skaraborgs sjukhus Skövde inbjuds. På läkarmöten diskuteras kliniska fall och medicinska artiklar. Det finns också en introduktionsutbildning för alla nya medarbetare som går varje år. ST-läkarna har goda möjligheter till extern utbildning. En ST-läkare går just nu psykoterapiutbildningen i Stockholm för BUP-läkare.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- ☒ Teoretiska utbildningsmoment och kurser planeras in i enlighet med målbeskrivningen.
- ☒ ST-läkarna genomgår den teoretiska utbildning som definieras i det individuella utbildningsprogrammet.

Föreskrift

- ☒ SR samordnar ST-läkarnas interna och externa utbildning.

Allmänna råd

- ☒ Intern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- ☒ Extern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- ☒ Tid för regelbundna självstudier planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.

Gradering

- ☒ A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- ☐ C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

G Medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

En av överläkarna och en psykoterapeut är disputerade. Det finns goda möjligheter på kliniken till forskning om så önskas. Inom Nu-sjukvården finns övergripande forskningsenhet som erbjuder utbildning, stöd och handledning avseende det vetenskapliga arbetet. Kurs inom medicinsk vetenskap erbjuds inom NU-sjukvården. På sjukhuset finns en Journal club. Under hösten har vetenskapliga artiklar börjat diskuteras på läkarmöten. Många uppslag finns för kvalitetsarbete.

Föreskrift

- ☒ Utbildning erbjuds för att uppnå ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt.
- ☒ Goda förutsättningar finns för genomförande av ett skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer.
- ☒ ST-läkarnas kompetens i medicinsk vetenskap bedöms fortlöpande och återkoppling sker.
- ☒ ST-läkarna ges möjlighet att utveckla kunskap om och kompetens i kvalitets- och patientsäkerhetsarbete.
- ☒ Goda förutsättningar finns för att genomföra, dokumentera och redovisa ett kvalitetsarbete.
- ☒ ST-läkarens kompetens i kvalitetsutveckling bedöms fortlöpande och återkoppling sker.

Kvalitetsindikator

- ☒ ST-läkares genomförda individuella arbeten publiceras eller presenteras vid vetenskapliga möten.
- ☒ Tillgång till ett välfungerande doktorandprogram finns.
- ☒ Enheten har regelbundna möten där medarbetare diskuterar och kritiskt granskar vetenskaplig litteratur.
- ☒ Minst ett, på enheten utfört, självständigt forskningsprojekt har publicerats i vetenskaplig tidskrift eller presenterats vid vetenskapligt möte de senaste två åren.

Gradering

- ☒ A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- ☐ B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

Sjukhuset har ett ST-program för alla ST. Där ingår ledarskapsutbildning. Alla ST-läkare förväntas gå grundläggande psykoterapiutbildning. Det finns goda möjligheter att träna sin ledarskapskompetens och kommunikation inom kliniken på ronder, behandlingskonferenser och jourer. Återkoppling av detta får ST-läkarna av sina huvudhandledare. ST-läkarna handleder AT-läkare, läkarkandidater. En ST-läkare håller i utbildning för barnläkare om barnpsykiatri och en ST-läkare har introducerat en ny hyrläkare och sjuksköterska i arbetet.

Föreskrift

- ☒ ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla ledarskapskompetens i enlighet med målbeskrivningen.
- ☒ ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i ledarskapskompetens.
- ☒ ST-läkarens kompetens i ledarskap bedöms fortlöpande och med återkoppling.
- ☒ ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla den kommunikativa kompetensen såväl muntligt som skriftligt i enlighet med målbeskrivningen.
- ☒ ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i kommunikativ kompetens.
- ☒ ST-läkarens kommunikativa kompetens bedöms och återkoppling sker.

Allmänna råd

- ☒ ST-läkaren bereds möjlighet att undervisa under handledning.
- ☒ ST-läkaren bereds möjlighet att själv handleda under handledning.
- ☒ ST-läkaren bereds möjlighet att delta i inom- eller mellanprofessionell reflektion i grupp.

Gradering

- ☒ A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- ☐ C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.